

Л.Д. Тодоріко, І.О. Сем'янів, О.В. Підвербецька,
І.В. Єременчук, В.І. Сливка, О.Я. Підвербецький
ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет»,
Чернівці

Дистанційне навчання як альтернатива безперервної освіти в умовах пандемії COVID-19

Мета роботи — оцінити проблеми та переваги дистанційного навчання (ДН) як альтернативи для безперервної освіти в медичних навчальних закладах III–IV рівнів акредитації в умовах пандемії COVID-19.

Матеріали та методи. Використано тестовий доступ до повнотекстових і реферативних баз даних, проведено метааналіз сучасних літературних джерел, частину з яких обрано для докладнішого висвітлення, а також використано дані щодо досвіду застосування онлайн-методів навчання на базі кафедри фтизіатрії та пульмонології Буковинського державного медичного університету.

Результати та обговорення. Для проведення навчальних занять в онлайн-режимі вибрано сервіс Google Hangouts Meet — <https://meet.google.com>. Для створення розкладу навчальних занять в онлайн-режимі за допомогою сервісу відеоконференцій Google Hangouts Meet використано сервіс Google Calendar — <https://calendar.google.com>. У навчальному процесі під час ДН на кафедрах використовують різноманітні новітні комплекси навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін з елементами пояснювально-ілюстративного та проблемного навчання. При контролі знань під час ДН використовують такі методи педагогічного контролю: тестовий, письмовий (наприклад, написання у чаті відповіді на питання, що відсилаються викладачу через Інтернет-технології, або спілкування студента через чат з викладачем і групою); усний (наприклад, використання аудіо- та відеоконференцій). Цей метод дає змогу вирішити проблему особистісного контролю знань, адже при ДН може виникнути ситуація, що за студента вирішує завдання інша людина. Для підвищення ефективності контролю знань та умінь студентів при ДН потрібно використовувати сукупність різних видів та методів педагогічного контролю.

Висновки. Нова форма ДН в сучасних реаліях пандемії COVID-19 в онлайн-режимі успішно впроваджена і триває її реалізація. Вагомим недоліком такого навчання є залежність ефективного проведення занять в онлайн-режимі від налагодженої мережі Інтернет та якості технічного забезпечення.

Ключові слова

Дистанційна освіта, інформаційні технології, освітнє середовище, COVID-19.

Крантинні заходи, пов'язані з пандемією COVID-19, вплинули на навчальний процес у 160 країнах світу [9, 18, 22]. Проводити заняття віддалено, не бачити студентів, не мати можливостей пояснити особисто й допомогти в момент практичного опрацювання — ще рік тому професорсько-викладацький склад не міг й уяви-

ти таких ситуацій у своїй роботі. Але пандемія внесла несподівані корективи і змусила всіх терміново опановувати цифрові технології та комунікації, засвоювати нові знання, інструменти та педагогічні підходи й методики [17]. Вимушене дистанційне навчання стало викликом для всіх учасників освітнього процесу. Організувати якісне навчання з використанням цифрових технологій, надихати й мотивувати студентів, давати раду технічним проблемам виявилось

зовсім не просто [21]. Але Україна не виняток — жодна держава, жодна освітня система у світі не була готова до цього [12, 23].

Як визначено в наказі Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання», зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 30.04.2013 р. за № 703/23235, дистанційне навчання — це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається переважно за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [1].

Для будь-якого навчання комунікація є невід'ємним складником педагогічного процесу. Від рівня комунікації залежить її ефективність, і дистанційне навчання тут не виняток [13]. Взаємодія між студентами та викладачами в дистанційному навчанні відбувається в межах штучно створеного комунікативного простору [8]. Комунікативний простір передбачає сформовану ситуацію взаємодії, у якій є місце, час та взаємне бажання для спілкування, спрямовані на досягнення цілей процесу навчання. В умовах дистанційного навчання цей процес складніший, породжений необхідністю спільної діяльності, сприйняття та розуміння інших у віртуальному просторі [12, 21, 23].

Дистанційне навчання створює нові виклики для дотримання норм і правил академічної доброчесності. Для студентів виникає можливість списування, для професорсько-викладацького складу постає проблема справедливого оцінювання. Розраховувати на високий рівень академічної доброчесності можуть ті навчальні заклади, які культивували її постійно під час очного навчання, де була вибудована довіра між учасниками освітнього процесу.

Мета роботи — оцінити проблеми і переваги дистанційного навчання як альтернативи для безперервної освіти в медичних навчальних закладах III–IV рівнів акредитації в умовах пандемії COVID-19.

Матеріали та методи

Використано тестовий доступ до таких повнотекстових і реферативних баз даних: єдиний інформаційний базовий пакет EBSCO; найбільша в світі єдина реферативна база даних і наукометрична платформа Scopus; вільно доступна пошукова система Google Scholar; MEDLINE with Full Text; MEDLINE Complete; Dyna Med Plus; EBSCO eBooks Clinical Collection; рефера-

тивна наукометрична база даних наукових публікацій проекту Web of Knowledge компанії Thomson Reuters — Web of Science Core Collection WoS (CC); статистичні дані МОЗ України та Центру громадського здоров'я; SCIE (Science Citation Index Expanded); SSCI (Social Science Citation Index); онлайн-база національної наукової медичної бібліотеки України; АНСІ (Artand Humanities Citation Index).

Нами було проведено метааналіз сучасних літературних джерел, частину з яких обрано для докладнішого висвітлення, а також використано дані щодо досвіду застосування онлайн-методів навчання на базі кафедри фтизіатрії та пульмонології Буковинського державного медичного університету.

Результати та обговорення

Наразі навчальний процес у більшості медичних університетів України здійснюється в принципово нових умовах — умовах змішаної форми навчання з дистанційним веденням занять, зокрема і для англomовних студентів [6].

Відповідно до наказів БДМУ: «Про запровадження карантину в університеті» за № 129-Адм. від 12.03.2020 р. та «Про затвердження інструкції для викладачів щодо проведення навчальних занять в онлайн-режимі за допомогою сервісу відеоконференцій» за № 130-Адм. від 12.03.2020 р. на кафедрах Буковинського державного медичного університету (БДМУ) розпочато проведення навчальних занять в онлайн-режимі. У форматі онлайн проведено підсумкові модульні контролю та заключну державну атестацію, оскільки Чернівецька область перебувала в червоній зоні карантину.

Включно до 21 вересня навчальний процес здійснювався в нашому навчальному закладі винятково за дистанційною формою за допомогою сервісу відеоконференцій. Для проведення навчальних занять в онлайн-режимі вибрано сервіс Google Hangouts Meet — <https://meet.google.com>. Для створення розкладу навчальних занять в онлайн-режимі за допомогою сервісу відеоконференцій Google Hangouts Meet використано сервіс Google Calendar — <https://calendar.google.com>.

Під час підготовки та проведення навчальних занять в онлайн-режимі використано такі сайти та ресурси:

- Міністерство охорони здоров'я (МОЗ) України — <https://moz.gov.ua/medichnim-pracivnikam>;
- Національна служба здоров'я України — <https://nszu.gov.ua/>;
- Центр громадського здоров'я МОЗ України — <https://phc.org.ua/>;

- МОЗ України — джерела клінічних настанов (українською) — <https://moz.gov.ua/article/protocols/test3>;
- Європейське респіраторне товариство <https://erj.ersjournals.com>;
- Всесвітня організація боротьби з легеневиими захворюваннями «UNION» <https://www.theunion.org/>;
- Всесвітня організація охорони здоров'я <https://www.who.int/health-topics/tuberculosis>;
- Всесвітня організація протидії туберкульозу «Stop TB Partnership» <http://www.stoptb.org/>;
- Сервер дистанційного навчання БДМУ — <http://moodle.bsmu.edu.ua/>;
- Бібліотека БДМУ — <http://medlib.bsmu.edu.ua>;
- Бібліотека БДМУ — <http://www.bsmu.edu.ua/uk/edu/220-navchalna-literatura>;
- Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) — <https://www.who.int/countries/ukr/en/>;
- Українська академія педіатрії — <http://www.uap-education.org.ua/uk/>;
- Українська асоціація сімейної медицини — <http://www.ufm.org.ua/>;
- PubMed — <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>;
- Medscape — <https://www.medscape.com/>;
- British Medical Journal — <https://www.bmj.com/>;
- Американська асоціація педіатрів — <https://www.academicped.org/>;
- Американська асоціація сімейних лікарів — <https://www.aafp.org/home.html>;
- Центр з контролю та профілактики захворювань — <https://www.cdc.gov/>;
- Australian National Health and Medical Research Council — <http://www.health.gov.au/> — Бібліотека клінічних рекомендацій Національної Австралійської Ради з досліджень у галузі охорони здоров'я;
- Canadian Medical Association — <http://www.cma.ca/> — клінічні рекомендації, створені або схвалені Канадською медичною асоціацією;
- eGuidelines — <http://www.eguidelines.co.uk/> — реферати клінічних рекомендацій, протоколів, стандартів і матеріалів з їх створення та впровадження в медичну практику, опублікованих у журналах Guidelines, Guidelines in Practice, Medendum
- тощо.

За таких обставин особливого значення набуває питання наочності викладання та технічного забезпечення [12, 17, 21].

Так, опитування здобувачів вищої медичної освіти здійснюються з увімкненою камерою студента для забезпечення максимальної об'єктивності оцінювання. Досвід показує, що доступ до камери є у більшості студентів (показник

наближений до 100 %). Під час опитування студенту пропонується перейти в повноекранний режим на платформі Meet та утримувати погляд на камері з метою уникнення зчитування інформації з додаткових джерел у другому вікні браузера. Однак важливим завданням викладача залишається організація процесу в такий спосіб, щоб уникнути виникнення у студента відчуття психологічного тиску [17].

При підготовці до занять викладачами кафедр створено презентації, що містять матеріал відповідно до теми, що розглядається. Презентаційний матеріал переважно охоплює класифікації, діагностичні критерії, фактори ризику розвитку захворювань, схеми патогенезу, гемодинамічні порушення, програми фармакотерапії тощо (наповнення залежить від профілю кафедри).

Розбір теоретичної частини матеріалу здійснюється з використанням цієї частини презентації. Використання презентацій збільшує можливість показу фотоматеріалів, відеороликів тощо [3, 10, 16]. До програми практичного заняття долучено презентації, що містять ситуаційні клінічні задачі, розбір яких має на меті не тільки закріпити вже розібраний матеріал, а й проконтролювати рівень засвоєння його студентами.

На клінічних кафедрах активно розбираються навчальні історії хвороби, що створюють умови, максимально наближені до практичних. Клінічні задачі та навчальні історії хвороби доповнені даними додаткових методів обстеження залежно від розділу внутрішньої медицини.

Отже, у навчальному процесі під час дистанційного навчання (ДН) на кафедрах медичного університету використовуються різноманітні новітні комплекси навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін з елементами пояснювально-ілюстративного та проблемного навчання.

Для якісного забезпечення ДН використовуються педагогічні та інформаційні технології:

- методологія індивідуальної роботи зі структурованим навчальним матеріалом, представленим в електронному вигляді;
- інформаційні технології: створення, передавання та збереження навчальних матеріалів, організація і супровід навчального процесу у дистанційній формі та середовищі;
- використовуються інструменти спілкування під час ДН: MOODLE, відеочат, електронна пошта, соціальні мережі, хмарні сервіси, Jamboard тощо.

Під час ДН потрібно не лише отримувати зворотний зв'язок від студентів, а й надавати їм свій: що виконано добре, над чим варто попрацювати [14]. Намагатися надавати більше підтримки, ніж

критики, вони й так страждають від вимушеної соціальної ізоляції. Варто враховувати індивідуальні здібності, потреби, темперамент студента.

За допомогою MOODLE є можливість протестувати всіх одночасно під час заняття, адже на платформі є функція регулювання й обмеження у часі, а також опція «Повноекранний режим з Javascript безпекою», яка відкриває вікно тесту на весь екран і закриває інші вікна, не допускаючи навігаційного управління [2, 4, 6]. При цьому недоступні команди: копіювати, вставити та контекстне меню, а також блокується доступ до інших програм, щоб мінімізувати списування під час тестування. Крім того, функція випадкового відбору питань дає змогу студентам, які, до прикладу, проживають в одній кімнаті в гуртожитку, отримувати інші питання при проходженні одного і того самого тесту. І найприємніше — не потрібно довго перевіряти відповіді, адже MOODLE виконує статистичне оброблення результатів тестування і виводить ці результати у таблицю.

При контролі знань під час дистанційного навчання використовуються такі методи педагогічного контролю:

- тестовий, письмовий (наприклад, написання у чаті відповіді на питання, що відсилаються викладачу через Інтернет-технології, або спілкування студента через чат з викладачем і групою);
- усний (наприклад, використання аудіо- та відеоконференцій). Цей метод дає змогу вирішити проблему особистісного контролю знань, адже при дистанційному навчанні може виникнути ситуація, що за студента вирішує завдання інша людина.

Для підвищення ефективності контролю знань та умінь студентів при ДН потрібно використовувати сукупність різних видів та методів педагогічного контролю [7]. Зокрема, до прикладу, на практичних заняттях під час ДН з метою формування мотивації до навчання, розвитку критичного мислення та професійних компетенцій на різних етапах заняття рекомендовано застосовувати такі дидактичні форми роботи [3, 5, 10, 15, 16, 19, 20]:

- дискусійні питання;
- проведення «круглого столу»;
- виступи студентів з доповідями з додаткових питань по темі з їхнім подальшим груповим обговоренням (метод «зворотного зв'язку»);
- обговорення альтернативних запитань;
- розв'язання проблемних і ситуаційних завдань (використання навчальних і життєвих ситуацій; поставлення дослідницьких завдань; спонукання до аналізу фактів і явищ дійсності,

зіткнення їх із життєвими уявленнями і науковими поняттями про ці факти; спонукання до порівняння, зіставлення, протиставлення фактів, явищ, правил, дій, унаслідок яких виникають проблемні ситуації);

- перегляд відеосюжетів з визначеної тематики з подальшим обговоренням;
- поставлення проблемних завдань з подальшим переглядом відеосюжетів та обговоренням можливих варіантів розв'язання проблеми.

Пріоритетним у навчальній діяльності кафедр є самостійна робота студентів, їхнє прагнення до саморозвитку та самоосвіти [11]. Саме тому особливу увагу приділено кластеру роботи, пов'язаному із самостійним виконанням студентами тем з дисциплін, що викладаються на кафедрі. Систематизація тем для самостійної позааудиторної роботи корелюється відповідно до вимог робочої навчальної програми та охоплює найактуальніші проблеми, які дають змогу комплексно досліджувати тематику дисциплін. Для виконання студентами індивідуальної самостійної роботи їм пропонуються актуальні та суспільно важливі проблеми. До кожної навчальної дисципліни подано вимоги до підготовки та захисту індивідуальної самостійної роботи студентів (ІСРС).

Обов'язково надається індивідуально кожному завдання напередодні — часто це творчі доповіді. Після виступу кожен бажаючий може поставити запитання доповідачу, нерідко виникають запеклі дискусії. Також після доповіді кожен отримує по 2 запитання, які стосуються всієї теми заняття. Тому дуже легко визначити, як студент орієнтується у темі і чи взагалі готовий до заняття. Використовуючи Google Meet, студенти чудово презентують доповіді та презентації онлайн, транслюючи їх безпосередньо в режимі відеоконференції.

Відробітки зі студентами проводяться згідно з графіком онлайн. Графік відробітків висвітлено на сервері дистанційного навчання MOODLE. Викладачі постійно повідомляють студентів про дату та час відробітків. За день до відробітку викладачі в електронному журналі скидають посилання на відеоконференцію, за яким студенти можуть приєднатися та відпрацювати пропущену тему.

Так, при проведенні усного опитування, аналізуванні клінічних випадків та наданні невідкладної допомоги не виявлено особливих відмінностей при проведенні практичних занять онлайн від форми офлайн. Дискусії вписуються у формат дистанційного навчання. Крім того, є можливість одночасної письмової відповіді кількох студентів у «чаті», що полегшує оцінювання студентів. Також студенти мають можливість порівняти свої

відповіді та оцінити їх. За наявності якісного Інтернет-зв'язку різниці у проведенні занять практично не виявлено. Страждають комунікативно-когнітивна, емпатична та практична складові.

Висновки

Враховуючи світовий [12, 17, 21, 23] та власний досвід щодо проведення навчальних занять в онлайн-режимі за допомогою сервісу відеоконференцій, можна дійти таких висновків:

1. Нова форма дистанційного навчання в сучасних реаліях пандемії COVID-19 в онлайн-режимі успішно впроваджена і триває її реалізація.
2. Дистанційне навчання дало можливість суттєво розширити навчальну аудиторію за допомогою сервісу відеоконференцій.
3. Якість знань студентів значною мірою залежить від якості наочного матеріалу, наданого викладачем, змістового наповнення матеріалу, який є в наявності для самостійного опрацювання, та мотивацією кожного студента, яка

залежить як від особистих якостей студента, так і від забезпечення об'єктивного оцінювання знань викладачем, оскільки частина студентів не є самовмотивованими та для досягнення відповідної якості знань потребують стимулювання до навчання через якісний контроль їх знань викладачем. Тому в умовах переходу до дистанційної форми навчання перед викладачами постає проблема вирішення двох важливих питань: забезпечення наочності навчального матеріалу та забезпечення об'єктивності оцінювання засвоєння матеріалу.

4. Рекомендовано періодично оновлювати змістове наповнення тестів та їхнього формулювання з метою уникнення передавання інформації про тести між групами студентів та регулярно оновлювати базу клінічних ситуацій.
5. Вагомим недоліком такого навчання, як показує практика, є залежність ефективного проведення занять в онлайн-режимі від налагодженої мережі Інтернет та якості технічного забезпечення.

Конфлікту інтересів немає. Участь авторів: концепція і дизайн дослідження — Л.Д. Тодоріко, І.О. Сем'янів, І.В. Єременчук; збір матеріалу — Л.Д. Тодоріко, І.О. Сем'янів, І.В. Єременчук, О.В. Підвербецька, В.І. Сливка, О.Я. Підвербецький; опрацювання матеріалу — Л.Д. Тодоріко, О.В. Підвербецька; написання тексту — Л.Д. Тодоріко, І.О. Сем'янів, І.В. Єременчук, О.В. Підвербецька; статистичне опрацювання даних — В.І. Сливка, О.Я. Підвербецький; редагування тексту — Л.Д. Тодоріко.

Список літератури

1. Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання».
2. Семьяниев И.А., Тодорико Л.Д., Семьяниев М.М. Концепция информатизации учебного процесса с помощью дистанционного обучения «MOODLE» для подготовки студентов-медиков. Материалы VI межрегиональной научно-практической и учебно-методической конференции с международным участием «Актуальные проблемы туберкулеза». — Тверь, 2017. — С. 133–139.
3. Тодорико Л.Д. Роль современных технологий обучения в усвоении актуальных вопросов фтизиатрии. Материалы VI межрегиональной научно-практической и учебно-методической конференции с международным участием «Актуальные проблемы туберкулеза». — Тверь, 2017. — С. 182–188.
4. Тодорико Л.Д., Тодорико А.Д., Шевченко О.С. и др. Инновационные технологии — платформа для внедрения интерактивного обучения в медицине. Материалы VI межрегиональной научно-практической и учебно-методической конференции с международным участием «Актуальные проблемы туберкулеза». — Тверь, 2017. — С. 177–182.
5. Тодоріко Л.Д., Петренко В.І., Шевченко О.С. та ін. Перспективи впровадження консультативно-індивідуальної та симуляційної форми навчання у систему вищої медичної освіти України // Туберкульоз, легеневі хвороби, ВІЛ-інфекція. — 2019. — № 36 (1). — С. 81–85. doi: 10.30978/TB2019-1-81.
6. Шевченко О.С., Петренко В.І., Тодоріко Л.Д. та ін. Дистанційне навчання у медичній освіті: світовий досвід // Туберкульоз, легеневі хвороби, ВІЛ-інфекція. — 2020. — № 40 (1). — С. 85–89. doi: 10.30978/TB2020-1-97.
7. Vuabeng-Andoh C., Totimeh F. Teachers' innovative use of computer technologies in classroom: A case of selected Ghanaian schools // International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology. — 2012. — Vol. 8 (3). — P. 22–34.
8. Ertmer P.A., Otterbreit Leftwich A.T. Teacher technology change: How knowledge, confidence, beliefs, and culture intersect // Journal of Research on Technology in Education. — 2019. — Vol. 42. — P. 255–284. doi: 10.1080/15391523.2010.10782551.
9. European Respiratory Journal [Internet]. Flagship scientific journal of ERS; 2020. <https://erj.ersjournals.com/content/early/2020/05/13/13993003.01398-2020.article-info>.
10. Fu J.S. ICT in education: a critical literature review and its implications // International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology. — 2013. — Vol. 9 (1). — P. 112–125.
11. Geng S., Law K.M.Y., Niu B. Investigating self-directed learning and technology readiness in blending learning environment // International Journal of Educational Technology in Higher Education. — 2019. — Vol. 16 (17). doi: 10.1186/s41239-019-0147-0.
12. Huang R.H., Liu D.J., Tlili A. et al. Handbook on Facilitating Flexible Learning During Educational Disruption: The Chinese Experience in Maintaining Undisrupted Learning in COVID-19 Outbreak. — 2020. <https://iite.unesco.org/wp-content/uploads/2020/03/Handbook-on-Facilitating-Flexible-Learning-in-COVID-19-Outbreak-SLIBNU-V1.2-20200315.pdf>.
13. Incheon Declaration and SDG4 — Education 2030 Framework for Action. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245656>.
14. Jesse G.R. Smartphone and app usage among college students: using smartphones effectively for social and educational needs // Proceedings of the EDSIG Conference. — 2015. — P. 1–13.
15. Li S., Yamaguchi S., Takada J.I. Understanding factors affecting primary school teachers' use of ICT for student centered education in Mongolia // International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology. — 2018. — Vol. 14 (1). — P. 103–117.
16. Mirzajani H., Mahmud R., Fauzi Mohd Ayub A., Wong S.L. Teachers' acceptance of ICT and its integration in the classroom // Quality Assurance in Education. — 2016. — Vol. 24 (1). — P. 26–40. doi: 10.1108/QAE-06-2014-0025.
17. Murgatroid, S. COVID 19 and Online Learning. — 2020.

18. Stop TB Partnership [Internet]. Le Grand-Saconnex, Geneva; 2020. <http://www.stoptb.org/covid19maps.asp>.
19. Thomas O.O., Israel O.O. Effectiveness of animation and multimedia teaching on students' performance in science subjects // British Journal of Education, Society & Behavioural Science.— 2013.— Vol. 4 (2).— P. 201–210. doi: 10.9734/BJESBS/2014/3340.
20. Vrasidas C. The rhetoric of reform and teachers' use of ICT // British Journal of Educational Technology.— 2015.— Vol. 46 (2).— P. 370–380. doi: 10.1111/bjet.12149.
21. Wahab A. Online and remote learning in higher education institutes: a necessity in light of COVID-19 pandemic // Higher Education Studies.— 2020.— Vol. 10 (3).— P. 16–25. doi: 10.5539/hes.v10n3p16.
22. World Health Organisation [Internet]. The World Health Assembly; 2020. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>.
23. Zhang W., Wang Y., Yang L., Wang C. Suspending Classes Without Stopping Learning: China's Education Emergency Management Policy in the COVID 19 Outbreak // Journal of Risk and Financial Management.— 2020.— Vol. 13 (55).— P. 1–6. doi: 10.3390/jrfm13030055.

Л.Д. Тодорико, И.А. Семьянив, О.В. Подвербецкая, И.В. Еременчук, В.И. Сливка, О.Я. Подвербецкий
ВГУЗ Украины «Буковинский государственный медицинский университет», Черновцы

Дистанционное обучение как альтернатива непрерывного образования в условиях пандемии COVID-19

Цель работы — оценить проблему и преимущества дистанционного обучения (ДО) как альтернативы для непрерывного образования в медицинских учебных заведениях III–IV уровней аккредитации в условиях пандемии COVID-19.

Материалы и методы. Был использован тестовый доступ к полнотекстовым и реферативным базам данных, проведен метаанализ современных литературных источников, часть из которых была выбрана для более детального отражения, а также использованы данные об опыте применения онлайн-методов обучения на базе кафедры фтизиатрии и пульмонологии Буковинского государственного медицинского университета.

Результаты и обсуждение. Для проведения учебных занятий в режиме онлайн выбран сервис Google Hangouts Meet — <https://meet.google.com>. Для создания расписания учебных занятий в режиме онлайн с помощью сервиса видеоконференций Google Hangouts Meet используется сервис Google Calendar — <https://calendar.google.com>. В учебном процессе при ДО на кафедрах используются различные новейшие комплексы учебно-методического обеспечения учебных дисциплин с элементами объяснительно-иллюстративного и проблемного обучения. Для контроля знаний при ДО используются такие методы педагогического контроля: тестовый, письменный (например, написание в чате ответов на вопросы, которые отсылаются преподавателю через Интернет-технологии, или общение студента через чат с преподавателем и группой), устный (например, использование аудио- и видеоконференций). Данный метод позволяет решить проблему личностного контроля знаний, ведь при ДО и может возникнуть ситуация, что за студента решает задачи другой человек. Для повышения эффективности контроля знаний и умений студентов при ДО нужно использовать совокупность различных видов и методов педагогического контроля.

Выводы. Новая форма ДО в современных реалиях пандемии COVID-19 в онлайн-режиме успешно внедрена и реализация ее продолжается. Весомым недостатком такого обучения является зависимость эффективного проведения занятий в режиме онлайн от налаженной сети Интернет и качества технического обеспечения.

Ключевые слова: дистанционное образование, информационные технологии, образовательная среда, COVID-19.

L.D. Todoriko, I.O. Semianiv, O.V. Pidverbetska, I.V. Yeremenchuk, V.I. Slivka, O.Ya. Podverbetskiy
HSEE of Ukraine «Bukovynian State Medical University», Chernivtsi, Ukraine

Distance learning as an alternative to continuing education in the context of the COVID-19 pandemic

Objective — to assess the problem and benefits of distance learning as an alternative to continuing education in medical schools of III–IV levels of accreditation in the COVID-19 pandemic.

Materials and methods. Test access to full-text and abstract databases was used, a meta-analysis of modern literature sources was conducted, some of which were selected for more detailed coverage, as well

as data on the experience of online teaching methods using at the Department of Phthisiology and Pulmonology of Bukovinian State Medical University.

Results and discussion. Google Hangouts Meet (<https://meet.google.com>) has been selected for online training. The Google Calendar service — <https://calendar.google.com> — is used to create a training schedule online using the Google Hangouts Meet video conference service. In the educational process during the distance learning at the departments various complexes of educational and methodical support of educational disciplines with elements of explanatory-illustrative and problem-based learning are used. In the control of knowledge during distance learning, the following methods of pedagogical control are used: test, written control (for example, writing answers to questions in a chat to the teacher via Internet technology or student communication via chat with the teacher and group); oral (for example, the use of audio and video conferencing). This method allows you to solve the problem of personal control of knowledge, because in distance learning there may be a situation that the student solves the problem with help of another person. To increase the effectiveness of control of knowledge and skills of students at distance learning it is necessary to use a set of different types and methods of pedagogical control.

Conclusions. A new form of distance learning in the modern realities of the COVID-19 pandemic online has been successfully implemented and its implementation continues. A significant disadvantage of such training is the dependence of effective online classes on the established network of Internet communication and the quality of technical support.

Key words: distance education, information technologies, educational environment, COVID-19.

Контактна інформація:

Тодоріко Лілія Дмитрівна, д. мед. н., проф., зав. кафедри фізіатрії та пульмонології
58002, м. Чернівці, пл. Театральна, 2
E-mail: pulmonology@bsmu.edu.ua

Стаття надійшла до редакції 8 жовтня 2020 р.